

edilememektedir. Bunun sonucunda idari başvuru yollarının usulüne uygun tüketilip tüketilmediği, dava açma sürelerinin başlangıcı gibi tamamen usule ilişkin hususlar, uyuşmazlığın esasının önüne geçebilmekte; yükümlüler haklı oldukları konularda dahi yalnızca usule ilişkin nedenlerle yargısal korumadan mahrum kalabilmektedir.

Bu durum, Anayasa'nın 125 inci maddesinde güvence altına alınan "İdarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolu açıktır." ilkesinin etkin şekilde kullanılmasını da dolaylı olarak sınırlandırmaktadır. Zira kayıt altına alınmayan veya işleme konulmayan bir başvurunun varlığının sonradan ispatı çoğu zaman mümkün olamamakta, bu durum telafisi güç hak kayıplarına neden olmaktadır.

Hukuk devleti ilkesinin doğal sonucu olarak idarenin tüm başvuruları kayıt altına alması, başvurular hakkında gerekçeli idari işlem tesis etmesi ve ilgililere usulüne uygun şekilde bildirimde bulunması zorunludur. Aksi yöndeki uygulamalar yalnızca yükümlülerin hak arama özgürlüğünü zedelememekte; aynı zamanda gümrük idareleri arasında uygulama farklılıklarına ve gereksiz idari ve yargısal uyuşmazlıklara da neden olmaktadır.

Bu itibarla;

1. İhtirazi kayıt içeren dilekçelerin tüm gümrük idarelerinde istisnasız şekilde evrak kayıt sistemine alınmasının sağlanması,
2. Bu başvurular hakkında mutlaka yazılı ve gerekçeli idari işlem tesis edilmesi,
3. İhtirazi kayıt uygulamasının usul ve esaslarının tüm gümrük idareleri bakımından açık şekilde belirlenmesi,
4. Gümrük idareleri arasında uygulama birliğinin sağlanması amacıyla konuya ilişkin Genelge veya uygun görülecek idari düzenleyici işlemin yayımlanması,
5. Taşra teşkilatının konu hakkında bilgilendirilmesi ve uygulamada birlik sağlayacak gerekli idari talimatların verilmesi,

hususlarında gerekli düzenlemelerin yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Yapılacak bu düzenlemeler sayesinde;

- Anayasal hak arama özgürlüğü daha etkin şekilde korunacak,
- Gümrük idareleri arasında uygulama birliği sağlanacak,
- Sırf usule ilişkin eksikliklerden kaynaklanan gereksiz uyuşmazlıklar ve yargı süreçleri önemli ölçüde azalacak,
- İdarenin hukuki güvenilirliği ve öngörülebilirliği güçlenecek,
- İdare ile yükümlüler arasında oluşan ihtilafların önemli bir kısmı yargıya intikal etmeden çözümlenebilecektir.

Sonuç olarak, ihtirazi kayıt müessesesinin hukuki niteliği, Anayasa hükümleri, 4458 sayılı Gümrük Kanunu, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu ve Gümrükler Genel Müdürlüğünün 18.06.2003 tarihli idari görüşü birlikte değerlendirildiğinde, uygulamada ortaya çıkan farklılıkların giderilmesi ve hak arama özgürlüğünün etkin şekilde kullanılmasının temini amacıyla konu hakkında ülke genelinde uygulama birliğini sağlayacak gerekli idari düzenlemelerin yapılmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

Bilgilerinize arz ederiz.

Serdar KESKİN
İstanbul Gümrük Müşavirleri Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir Meslek teşekkülüdür.